

23.4.2026

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain 126 §:n kumoamisesta ja laiksi eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n ja 118 §:n muuttamisesta

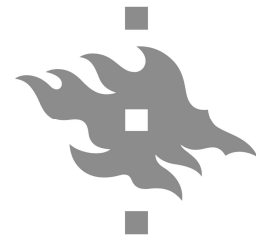
Eläinten hyvinvoinnista annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että täsmennettäisiin valtion kunnille maksamaa korvausta koskevaa säännöstä sekä kumottaisiin säännös, jonka mukaan tuotantoeläimenä pidettävää sikaa ei saa kastroida kirurgisesti 1 päivästä tammikuuta 2035 lukien.

Eläinten lääkitsemisestä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläinten pitopaikan eläinlääkintähuollosta pääasiallisesti vastaava eläinlääkäri saisi luovuttaa injektoitavaa paikallispuudutusainetta porsaan kirurgista kastreataiota varten myös valtakunnalliseen eläinten terveydenhuolto-ohjelmaan liittymättömille tiloille.

Laki eläinten hyvinvoinnista annetun lain 126 §:n kumoamisesta

Eläinten hyvinvoinnista annetun lain (693/2023) tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta. On hyvin valitettavaa, että näin pian hyvinvoinnista annetun lain säätämisen jälkeen sitä halutaan muuttaa ja lakia heikentää ennen kuin uuden lain tavoitteita on ehditty toteuttaa. Sikojen kannalta kaikki kastreataiokieltoa tukevat perustelut ovat edelleen voimassa. Erityisen hankalaa sikojen kannalta tässä on se, että kovin nuoria eläimiä altistetaan kivulle, stressaaville käsittelyille ja mahdollisille tulehduksille, jos kastreatioita jatketaan. Suomessa on tällä hetkellä meneillään aiheeseen liittyviä tutkimushankkeita. Maa- ja metsätalousministeriön rahoittama tutkimushanke tutkii karjun kasvatusta. Lisäksi paikallispuudutuksen käyttöä ja toimivuutta selvitetään Helsingin yliopiston tutkimushankkeissa. Olisi järkevää pohtia tilannetta tarkemmin, kunhan nämä kotimaiset tutkimushankkeet valmistuvat ja niiden pohjalta voidaan arvioida tilannetta tarkemmin. Täten ehdotamme, että kastreataiokiellosta ei luovuta.

Suomalaisella tilalla toteutetun kasvatuskokeen perusteella havaittiin, että sukupuoli ei vaikuttanut eläinten hyvinvointiin lihasikavaiheessa. Pieniä eroja oli naarmujen ja häntävaurioiden esiintymisessä, mutta niiden vaikutuksia hyvinvointiin voidaan pitää merkityksettöminä. Sivulöydöksenä aineistossa oli viitteitä siitä, että kirurgisesti kastroiduilla porsailla esiintyi enemmän kuolleisuutta pikuporsasaikana.

Kirurgisen kastraation aiheuttamaan kipuun ja hyvinvointiongelmiiin ei ole olemassa ratkaisua, vaikka erilaisia menetelmiä on yritetty kehittää: Helsingin yliopistossa on tutkittu porsaiden reagoimista kastointiin, lääkitsemiseen ja kiinnipitoon. Tutkimuksessa havaittiin, että paikallispuudutus vähensi porsaiden reaktioita ja ääntelyä kastroidin aikana. Paikallispuudutuksen injisointi oli kuitenkin kivuliasta. Lisäksi porsaasat reagoivat hyvin negatiivisesti yleisessä käytössä oleviin kiinnipitotelineisiin ja paikallispuudutuksen kanssa tehdyn kastraation yhteydessä porsaasat joudutaan monella tilalla kahteen otteeseen kiinnittämään telineeseen.¹

Suomessa hoitajia on alettu kouluttaa paikallispuudutuksen käyttöön porsaiden kirurgisen kastraation yhteydessä vuodesta 2024. Oikein annettuna toimiva paikallispuudutus vähentää porsaan kipua kastraation aikana ja hetken sen jälkeen. Paikallispuudutteen käyttöön liittyy kuitenkin useita haasteita ja riskikohtia, joten se ei ole missään nimessä ongelmaton, eikä sitä voida siten pitää lopullisena ratkaisuna kastraatioon. Paikallispuudutuksen käyttöönotto merkitsee, että kastroidintyö on tarpeen suunnitella ja toteuttaa uudella tavalla. Suomessa puudutusaineena on käytössä adrenaliiniin yhdistetty prokaiini, jonka vaikutus alkaa noin kymmenessä minuutissa. Porsaille tehdään siis kaksi erillistä toimenpidettä, joten niitä joudutaan käsittelemään kaksi kertaa entisen yhden kerran sijaan. Tiedetään, että porsaasat reagoivat käsittelyyn voimakkaasti ja tilojen välillä on suurta vaihtelua siinä, miten porsaita käsitellään.

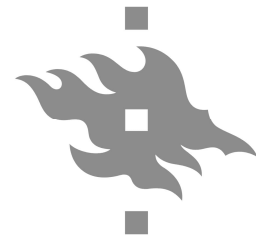
Odotusaikana suurena riskinä on myös porsaiden kylmettyminen. Lisäksi puudutuksen teho on varmistettava kastroidimalla porsaasat puudutusaineen vaikuttamisajan puitteissa. Helsingin yliopistossa selvitetään asiaa ja alustavien tulosten mukaan nykyään käytössä olevan paikallispuudutteen vaikutusaika on alle 30 minuuttia. Jos odotusaika paikallispuudutteen antamisen ja kastraation välillä on liian pitkä, tai paikallispuudutusta ei anneta oikein, porsaasat kokevat kaksi kivuliasta toimenpidettä; ensin kipua aiheuttavat pistokset ja sitten kirurgisen kastraation ilman kipua tehokkaasti lievittävää lääkitystä. On myös muistettava, että nykyään käytössä oleva prokaiiniin ja adrenaliiniin yhdistelmä ei lyhyen vaikutusajansa vuoksi lievitä porsaiden kokemaa kipua kastraation jälkeen. Myöskään tulehduskipulääke ei kokonaan riitä poistamaan porsaiden kokemaa kipua. Lisäksi on vielä epäselvää, millä tekniikalla paikallispuudutus tulisi porsaille antaa, jotta porsas kokisi mahdollisimman vähän pistoksista aiheutuvaa kipua, mutta lääkitys olisi mahdollisimman tehokas kastraation aikana.

Monet tuottajatkaan eivät ole tyytyväisiä nykytilanteeseen. Meneillään olevassa tutkimuksessa on haastateltu tuottajia ja sikalatyöntekijöitä heidän näkemyksistään ja kokemuksistaan paikallispuudutuksen käytöstä. Yleisesti ottaen haastateltavat näkivät, että paikallispuudutus vähentää kipua huomattavasti kastraation aikana, mutta paikallispuudutuksen pistämistä pidettiin kivuliaana. Ongelmakohtiksi nostettiin porsaiden nostelun ja käsittelyn lisääntyminen sekä lisäpistoihin liittyvät infektoriskit. Paikallispuudutuksen käyttöönotto lisäsi huomattavasti kastraatioon käytettävää työaika.²

Paikallispuudutus ei siis ole ollenkaan niin yksinkertainen ja porsaan hyvinvointia parantava asia kuin mitä lain valmisteludokumenteissa annetaan ymmärtää. Porsaiden nostelu kaksi kertaa on

¹ Hokkanen, AH., Coutant, M., Heinonen, M. et al. Two restraining devices in connection to surgical castration with or without local anesthesia: effects on piglet stress. *Porc Health Manag* 11, 21 (2025). <https://doi.org/10.1186/s40813-025-00428-7>

² Kupsala, S., Hokkanen, A.-H., Heinonen, M., Hänninen, L., & Valros, A. (2025). Animal caretaker perceptions and experiences of the use of local anaesthesia in piglet castration in Finland. Posterisitys. ISAE 2025 - A good life for all animals: 58th Congress of the International Society for Applied Ethology, Utrecht, Alankomaat.

niille suuri stressi, samoin paikallispuudutusinjektioiden antaminen. Lisäksi kastraatio altistaa por-
saat infektiolle ja sairastumisille ja tätä kautta leikkoporsaiden kuolleisuus on suurempaa kuin kar-
juporsaiden.

Nuorena koettu kipu ja kudosaivurio ovat erityisen haitallisia eläinten hyvinvoinnille ja kehitykselle. Kirurgisen kastraation aiheuttama kudosaivurio ja kipu, jota paikallispuudute siis vähentää, muttei poista kokonaan, heikentävät porsaiden hyvinvointia paitsi toimenpiteen aikana ja heti sen jälkeen, myös pidempikestoisesti.³ Siksi tavoitteena täytyy olla kirurgisesta kastraatiosta luopuminen.

Jo vuonna 2010 allekirjoitetussa eurooppalaisessa julkilausumassa (European declaration on alternatives to surgical castration of pigs) tuottajat, teollisuus, kauppa, tutkijat, eläinlääkärit ja eläinsuojelujärjestöt asettivat tavoitteeksi karjuporsaiden kirurgisesta kastraatiosta luopumisen vuoteen 2018 mennessä. Kirurgisesta kastraatiosta luopumista on edistettävä aktiivisesti tutkimuksin ja selvityksin. Heinosen (2021)⁴ selvityksessä on kuvattu lisätutkimustarpeita (s. 13–14). Tilatason toimintatapojen ja teurastamoratkaisuja koskevien tutkimusten lisäksi tarvitaan myös vertaisarvioitua tutkimusta kuluttajien suhtautumisesta kirurgiseen kastraatioon ja sen vaihtoehtoihin.

On huomattava, että kirurgisen kastraation vaihtoehtoihin siirtyminen maailmalla on edennyt Heinosen (2021) selvityksen jälkeen. Erityisesti immunokastration käyttö on yleistynyt. Maailmalla noin 10 miljoonaa sikaa immunokastroidaan joka kuukausi. Brasiliassa sekä Australiassa valtaosa karjuporsaista immunokastroidaan. Brasilialaista immunokastroitua sianlihaa viedään huomattavia määriä myös Aasiaan.

Tanskassa vuonna 2025 on immunokastroitu yli miljoona sikaa ja tänä vuonna määrän odotetaan ylittävän kaksi miljoonaa. Tämä sikojen määrä on enemmän kuin Suomessa tuotetaan vuodessa ja osoittaa, että immunokastroinnin vaihtoehto on hyvin mahdollista toteuttaa myös Suomessa, jossa käytetään samoja sikarotuja kuin Tanskassa. Samoin, monet tuotannon käytännöt ovat samankaltaisia Suomessa ja Tanskassa. Tanskan sianlihantuottajien ja teurastamojen yhdistykset ovat maaliskuussa 2026 yhdessä ilmoittaneet pyrkivänsä kirurgisen kastroinnin lopettamiseen vuoteen 2030 mennessä⁽⁵⁾.

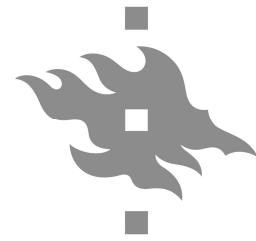
Suomen lainsäädäntö on jo pitkään kieltänyt sellaiset kivuliaat toimenpiteet, jotka muualla maailmassa ovat yleisiä, kuten häntien ja nokkien työstäminen. Kirurgisen kastraation jatkuminen olisi ristiriidassa sen kanssa, miten muuten Suomi on säätänyt kivuliaista toimenpiteistä. Kastraatiokiellon peruminen vastikään hyväksytyssä laissa heikentäisi Suomen kuvaa kansainvälisesti sekä Suomen pyrkimistä vaikuttamaan EU-lainsäädännön uudistamiseen tuotantoeläinten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Yllä mainittuihin seikkoihin nojaten esitän, että kastraatiokiellosta ei luovuta.

³ Adcock, S. J. (2021). Early Life Painful Procedures: Long-Term Consequences and Implications for Farm Animal Welfare. *Frontiers in Animal Science*, 2, 759522. <https://doi.org/10.3389/fanim.2021.759522>

⁴ https://mmm.fi/documents/1410837/1858027/Selvitys_Sikojen_kastraatio_2021.pdf

⁵ <https://www.euromeatnews.com/Article-Denmark:-Seven-new-initiatives-to-improve-animal-welfare-in-pigs--/9342>

Laki eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Ei kommentteja, ehdotettu muutos on hyväksyttävä.

Laki eläinten lääkitsemisestä annetun lain 118 §:n muuttamisesta

Ei kommentteja, ehdotettu muutos on hyväksyttävä.

Helsinki, 23.4.2026

Claudio Oliviero
Tuotantoeläinten terveyden ja sairaanhoidon professori
Kliinisen tuotantoeläinlääketieteen osasto
Eläinlääketieteellinen tiedekunta
Helsingin Yliopisto